

Poslední kapitola se věnuje reformám prezidenta Putina, které následovaly po beslanské tragédii ze září 2004. Došlo k dalšímu posílení centralismu. Gubernátoři již nebyli voleni, ale jmenováni prezidentem. Místní parlamenty je pak jen schvalovaly. Pokud by regionální parlament třikrát neschválil kandidáta prezidenta, mohl být prezidentským dekretem rozpuštěn.

Kniha tak přehledným, kompetentním a čtivým způsobem odkrývá a popisuje řadu ne zcela známých aspektů politického života v Rusku spojených s administrativně-teritoriálním uspořádáním Ruské federace od rozpadu SSSR až do konce Putinova funkčního období. Škoda snad jen, že poznámkový aparát nenašel své shrnutí v závěrečném seznamu literatury.

Vladimír Kadlec

Anthony Kemp-Welsch, *Poland under Communism*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008, 444 s.

Kniha *Poland under Communism* se prezentuje jako první anglicky psané dějiny Polska od druhé světové války do pádu komunismu. Její autor, britský historik Anthony Kemp-Welsch, k polským dějinám dosud vydal práci *The Birth of Solidarity* (1983) a byl spoluautorem kolektivního díla *Stalinism in Poland* (1999).

Kemp-Welsch svou knihu rozdělil do patnácti kapitol, které chronologicky popisují polské dějiny od obnovy polského státu na konci druhé světové války až po rok 1989. Nejprve líčí poválečnou obnovu Polska v nových hranicích, s důrazem na roli Velké Trojky při novém teritoriálním vymezení poválečného polského státu. Poté popisuje vznik Polské sjednocené dělnické strany, její strategii, a tedy i represe. Následuje líčení období tání a částečné destalinizace, která vyvrcholila XX. sjezdem celosvazové komunistické strany a smrtí Bieruta. Další část přibližuje situaci po únoru 1956: rozšiřování Chruščovova referátu, diskuze uvnitř strany a poznaňské události včetně jejich interpretací. Poté se autor zaměřuje na nástup Gomułky (říjen 1956), maďarské události a volby na začátku roku 1957. V Gomułkově politice však došlo k obratu, který byl chápán jako zrada říjnových ideálů. V návaznosti na to se pak společnost v čele se studenty radikalizovala a nepokoje vyvrcholily protesty v březnu 1968. Následuje kapitola přibližující vývoj země v období détente, západoněmecké Ostpolitik, v té době však nepokoje způsobené zvýšením cen v prosinci 1970 vynesly do vedení strany Giereka. Poté se autor zaměřuje na vzrůst polské opozice jak během stávek v roce 1976, tak i v roce 1980. Tím se Kemp-Welsch dostává k tématu *Solidarity*, které analyzuje velmi podrobně hned v několika následujících kapitolách. Nejprve popisuje vznik *Solidarity*, včetně jejího programu a zahraničních ohlasů (Moskva, Washington). Poté se zabývá situací v Polsku až do vyhlášení válečného stavu v prosinci 1981 (americká a sovětská politika, reakce dalších států východní-

ho bloku, tzv. registrační krize, sjezd Solidarity v Gdaňsku). V další kapitole autor popisuje období až do roku 1988 (podzemní Solidarity, Gorbačov, růst opozice). Předposlední část knihy se zabývá přípravami tzv. kulatého stolu. Závěrečná kapitola přibližuje samotná jednání u kulatého stolu, červnové částečně svobodné volby, vytvoření Mazowieckého vlády i situaci v dalších zemích východního bloku, jež vedla k pádu berlínské zdi jako symbolu studené války.

Knihy má podtitul *Dějiny studené války* a to se odráží v průběhu celého textu. Autor věnuje značnou pozornost americké a sovětské politice a snaží se polské dějiny zasadit do kontextu dějin studené války, protože pravděpodobně nepředpokládá znalost těchto dějin u každého čtenáře. Některé „nepolské“ události tak dostávají v knize neúměrně velký prostor (například popis sovětsko-jugoslávské roztržky). Při psaní textu autor vycházel z polských, amerických i ruských archivů a poté samozřejmě i z velkého množství sekundární literatury. Zejména polské archivy využívá pro dokreslení atmosféry polské společnosti. Bez vlivu na text jistě nejsou ani Kemp-Welschovy pobyty v Polsku v sedmdesátých a osmdesátých letech. Kniha je přínosná koncepčně i informačně, a to zejména pro anglojazyčného čtenáře.

*Michaela Kůželová*

Dimitris Livanios, *The Macedonian Question*. New York: Oxford University Press, 2008, 274 s.

Publikace, jak už její název napovídá, se zabývá tzv. makedonskou otázkou neboli souhrnem problémů vztahených k historickému regionu Makedonie, který je dnes rozdělen mezi Řecko, Bulharsko a Republiku Makedonie, v souvislosti s britskou politikou vůči Srbsku, Bulharsku a Řecku v období let 1870 až 1949. Počátečním mezníkem je tedy vytvoření bulharského exarchátu, které odstartovalo řecko-bulharský spor o identifikaci makedonského obyvatelstva, a koncovým pak závěr řecké občanské války, který makedonskou otázku ne-li přímo vyřešil, pak minimálně značně zjednodušil. Těžiště knihy je tedy v popisu dějů nejprve osmansko-bulharsko-srbského a následně řecko-bulharsko-srbského sporu o makedonskou národní identitu a o samotné území historické Makedonie.

Knihy je rozdělena do kapitol podle časového klíče. První kapitolou je úvod, který kromě „iluzí o Makedonii“, tedy základních údajů o národnostním složení a prvních náznacích souboje o definici obyvatelstva na základě jazyka a náboženství, nabízí i mírně teoretizující zamyšlení nad balkánským nacionalismem a politikou mocností. Druhá kapitola se zabývá britskou diplomacií v makedonské otázce od sanstefanského míru do konce meziválečného období a zaměřuje se především na britskou diplomacii ve vztazích k Bulharsku a méně pak k Srbsku, respektive Jugoslávii. Třetí kapitola se zabývá válečnými lety 1939–1943 a pojednává především